

ΕΣΤΙΑ ΣΑΒΒΑΤΟΥ ΣΥΝΤΑΚΤΗΡΙΟ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΚΡΙΤΙΚΗ

Κριτική - παρουσιάσεις: Χαρίκλεια Γ. Δημακοπούλου

ΜΕΤΡΟΥΜΕ τα θύματα και τις πληγές μας από τις φριχτές πυρκαϊές αυτής της εβδομάδας, χωρίς να είναι εύκολο να εχθρυνθεί από το σόζ. Καθώς ανεβαίνει συνεχώς ο απολογισμός των νεκρών είτε διότι υποκύπτουν άνθρωποι στα νοσοκομεία, είτε διότι χάνονται οι ελπίδες εύρεσης άρτυσμένων, δύο διερωτώμεθα πως ήταν δυνατόν να συμβούν όλα συνέβησαν...

***

– **Ντάνιελ Μέντelson, Μιά Όδυσσεια. Ένας πατέρας, ένας γιος, ένα έπος** (μτφρ. Μαργαρίτα Ζαχαριάδου, έκδ. Πατάκη, σελ. 486, ευρώ 18,80). Ο συγγραφέας είναι κλασικός φιλόλογος με διδακτορική διατριβή περί του έργου του Εφραίμ, μεταφράστης του Καβαφί και προσεκτικός έρευνήτης των ομηρικών έπων. Είναι όμως και έβραϊκής καταγωγής Αμερικανός, που εργάζεται ως δημοσιογράφος-σολοιστής και άρθρογράφος σε πολλά σημαντικά περιοδικά και εφημερίδες της Νέας Υόρκης. Το βιβλίο του είναι ένα κράμα μυθολογίας, προσοπικών αναμνήσεων και φιλολογικής κριτικής. Αναφέρεται στην σχέση του συγγραφέως προς τον πατέρα του και προφανώς εργάστηκε λίγο μετά τον θάνατο του τελευταίου. Κινείται σε αντίθεση μεταξύ του σήμερα, της σχέσης πατρός και γιου, όταν ο πρώτος άποιασεί να παρακολουθήσει το ομηρικό που έδιδε ο δεύτερος στο Κολλέγιο Μπράντ με θέμα την Όδυσσεια, και του άνωτέρου παρελθόντος του μύθου του Όδυσσεώς. Η γοητευτική αυτή πορεία καθώς ο πατέρας αρχίζει, χωρίς ίσως να το επιδιώκει πραγματικά, να αμφοιφή τα κοινά παραδεδομένα που μεταφέρουν στο μάθημά του ο γιος του, δημιουργεί μία νέα οδύσεια ανθρώπινων σχέσεων. Για τον Έλληνα αναγνώστη το βιβλίο έχει πολλαπλή γοητεία. Αφ' ενός έχει την γενική γοητεία κάθε κειμένου που προσεγγίζει την σχέση γονέων-τέκνων, καθώς και αυτήν που προσφέρει η σχεδόν μυθολογική αφήγησης πραγματικών γεγονότων. Αφ' έτερου η προσέγγιση της Όδυσσειας με το βλέμμα δύο τόσο διαφορετικών προσώπων δυο προφανώς ήταν ο Μέντelson και ο πατέρας του και η προβληματική της άπλης λογικής ενός μη ειδικού και πολύ λογικού ανθρώπου ως ήταν ο πατέρας Μέντelson γενούν σκέψεις στον Έλληνα που έχει ανατροφή με τα Όμηρικά Έπι

και συνεπώς ίσως δεν διερωτάται πλέον περί αυτών. Τέλος, το ταξίδι στα έγη του Όδυσσεώς που επιχειρούν μαζί φωτίζει ακόμη περισσότερο την διαχρονικότητα του έπους και την σημασία του στην εποχή μας.

***

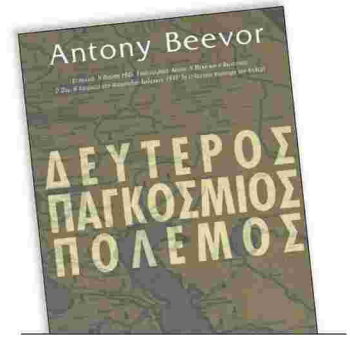
– **Kaouther Adimi, Τά πλούτη μας** (μτφρ. Έφη Κορομηλά, έκδ. Πόλις, σελ. 216, ευρώ 14). Το μυθιστόρημα αυτό εργάφη από την γαλλόφωνη Άλγερινη συγγραφέα Καουτέρ Αντιμί, που εργατοστάθη οριστικά στο Παρίσι το 2008. Το παρόν έχει βραβευθή με το βραβείο Ρεναντό των μαθητών λυκείου, πράγμα που σημαίνει ότι βρήκε αναγνωστικό κοινό μεταξύ μαθητών! Έχει επίσης τιμηθή με άλλες διακρίσεις, και ύπηρξε ταυτοχρόνως ύποψηριο για τα βραβεία Goncourt, Médicis, Renaudot και Interallié, δηλαδή τέσσερα από τα σημαντικότερα βραβεία λογοτεχνίας της Γαλλίας. Θά έλεγα ότι αποτελεί κατά την έμπνευσή του ένα εργο-συνέπεια της Αραβικής Άνοιξης και της επικρατήσεως των Ισλαμιστικών καθεστώτων στα περισσότερα κράτη της Βορείου Αφρικής. Πρό της Αραβικής Άνοιξης (2010-2012) ίσως τα καθεστώτα στα έν λόγω κράτη να ήταν δικτατορικά, αλλά πάντως ήταν κοσμικά και δεν είχαν απαγορευτεί την πνευματική καλλιέργεια. Σήμερα όμως επικρατεί σε όλα τα κράτη αυτά Ισλαμιστική συντηρητική πολιτική έστω και έν δεν πρόκειται για Ισλαμιστικά κράτη. Στην Άλγερία αντίθετος επικρατεί κοσμικό καθεστώς δικτατορίας υπό τον Πρόεδρο Μπουτεφλίκα, που κυβερνά από το 1999 και επέβληθη με έβλογές υπό διεθνή παρατήρηση. Σε αυτό το καθεστώς, που έξη-σε η νεαρή συγγραφέας, το πλούσιο πολιτιστικό προφίλ της πατρίδας της, μετρία τοπικής, Ισλαμικής και γαλλικής κουλτούρας σιγά-σιγά χάνεται. Επέλεξε λοιπόν να τιμήσει το παρελθόν αφήγηση την ιστορία του πρώτου εκδότου του Καμί και άλλων μεγάλων λογοτεχνών Έδμόνδου Σαζλό (1915-2004). Έπενοήσε για να κάμη την αφήγηση της περισσότερο δυναμική, φανταστικά προσοπιστικά ήμερολόγια του Σαζλό, άλληλογραφία του και προσοπικές συνομιλίες του. Είναι ένα βιβλίο που έξυμνει την έλευθερία του πνεύματος και την δυναμική της λογοτεχνίας.

– **Douglas Cowie, Μεσημέρι στο Παρίσι, πρωί στο Σαζόγιο. Ο έρωτας της Σμιόν ντε Μπωβουά με τον Νέλιον Όλγρον** (μτφρ. Θωμάς Σάσσης, έκδ. Κριτική, σελ. 416, ευρώ 16). Ο συγγραφέας είναι Αμερικανός αλλά διδάσκει δημοσιογραφική γραφή στο Κολλέγιο Royal Holloway του Πανεπιστημίου του Λονδίνου. Έχει μελετήσει ιδιαίτερος το έργο Αμερικανών συγγραφέων και ποιητών του 20^{ου} αιώνας και μάλιστα αυτό του Algren (1909-1981), που ύπηρξε έραστής της ντε Μπωβουά επί σειρά έπων, χωρίς αυτό να διαταράξη την σχέση της με τον Σαζόγιο. Η αφήγηση έχει μυθιστορηματικά χαρακτηριστικά αλλά τα γεγονότα που περιγράφονται είναι πραγματικά στο μεγαλύτερο μέρος τους. Η σχέση αυτή ήταν ιδιότυπη, διετηρήθη μεταξύ τους από την γνωμοία τους το 1947 ως το 1954, που η Γαλλίδα συγγραφέας έξέδωσε το μυθιστόρημά της «Οί μανδαρίνοι», όπου παρουσιάζει δημοσίως την σχέση τους. Ο Αμερικανός λογοτέχνης ένοχλήθηκε και η σχέση διεκόπη. Εν τούτοις, η Μπωβουά έταξη το 1986 φοροήτας πάντοτε το άργυρο δατυλίδι-βέρα που της είχε προσφέρει ο Algren. Ο Αμερικανός πανεπιστημιακός συγγραφέας επέλεξε να παρουσιάσει την σχέση, για την οποία σόζονται άρκετες μαρτυρίες, με τρόπο μυθιστορηματικό, με διαλόγους και περιγραφές που δεν θά είχαν την θέση τους σε επιστημονική μελέτη, έπιτρέπουν όμως να αναπλάσει καλύτερα την εποχή και τα πρόσωπα.

***

– **Agatha Christie, Ο Ηρακλής Πουαρό και η έπανη του Γκρίνσορ** (μτφρ. Αύγουστος Κορτώ, έκδ. Πατάκη, σελ. 194, ευρώ 7,70). Τα άυτονομικά μυθιστορήματα της Άγκαθα Κρίστη είναι πλέον κλασικά έργα λογοτεχνίας και διδάσκονται στα σχολεία στην Βρετανία. Το συγκεκριμένο εργάφη κατά το 1956 με τίτλο: «Dead man's folly». Έκτοτε έξεδόθη ξανά και ξανά, σε δεκάδες γλώσσες και ποιάες έκδόσεις έντός Βρετανίας. Το ιδιαίτερο ένδιαφέρον που έχει είναι ότι το φουικό περιβάλλον στο όποιο έτυλισσεται είναι ή έξοχική κατοικία της Κρίστη, το Γκρηγγουάι. Και κατά το έτος έχει ένα πρόσθετο ένδιαφέρον. Είναι μια από τις περιπέτειες του Πουαρό, αλλά μετέχει και η συγγραφέας άυτονομικών μυθιστορημάτων Άριάδνη Όλμπερ, που είναι μια προσοπιστική παρωδία του έαυτου της από την Κρίστη.

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

ΕΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ προσφάτως το όγκωδες βιβλίο του Άγγλου Antony Beevor, Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος (μτφρ. Γιώργος Μπλάνας, έκδ. Γκοβόστis, σελ. 992, ευρώ 45,50). Ο συγγραφέας είναι καλά γνωστός από τα προηγούμενα βιβλία του που αναφέρονται σε συγκεκριμένες στιγμές ή μάχες του Β Παγκ. Πολέμου, όπως είναι οί μάχες της Κρήτης (1991), του Στάλινγκραντ (1998), του Βερολίνου (2002), ή άπόβας στην Νορμανδία (2009), αλλά και ένα ακόμη βιβλίο που εργάφη κατά σειρά μετά το παρόν, έκυκλοφόρησε όμως πρό αυτού στα έλληνικά, για την μάχη των Αρδεσνών (2015). Το βιβλίο του για την μάχη του Άρνεμ (2018) δεν έχει ακόμη μεταφρασθή στα έλληνικά.

Το παρόν –που θά άντικαταστήσει σίγουρα τις άλλες έπιτομες έλλαίνειντες έισοχίες του τελευταίου πολέμου- περιλαμβάνει σε ίσοροπία άνάπτυξη όλων των μεγάλων μετώπων και μάχων του Β Παγκ. Πολέμου. Ο συγγραφέας κινείται με άνεση σε όλα τα πεδία των μάχων, έκθέτει σχέδια και επιχειρήσεις, πολιτικές έπιδώξεις και διπλωματικά παρασκήνια, παρουσιάζει μέτωπα και αντιπάλους, χωρίς να παραλείπει τον άνθρωπο παρώντα. Έτα πολλές μορφές παρουσιάζονται λεπτομερώς: Χίτλερ, Μουσοσόλι, Τοδθτολλ, Ρουσσέλι, Στάλιν, Τσάνγκ Καϊ-σέκ, Χιντέκι Τόγιο, αλλά και μεγάλοι στρατηγοί: φον Μάνσταϊν, Ρόμελ, Ζοϊκχοφ, Μονγκρόμερ, Άιζενχάουερ, ΜαζΆρθουρ κ.ά. Η άναμνησκότης του συγγραφέως διακρίνεται σε πολλά σημεία. Στο κεφάλαιο για την Ελλάδα (που δεν την παρέλειψε, όπως κάνουν πολλοί) τονίζεται ότι η άποστολή βρετανικών δυνάμεων στην χώρα μας κατά την άνοιξη του 1941, μετά τον θάνατο του Μεταξά (που δεν τον σχολιάζει), έγινε «για λόγους βρετανικής άξιόπιστίας» (σελ. 199). Ως προς τον Έλληνο-Ιταλικό Πόλεμο, καλλιπτεται πολύ σύντομα (σελ. 191-193), όπως είναι άναμενόμενο σε τόσο συνοπτικό έργο, αλλά με τρόπο όρθό και άποδεικνύει κατά την χρήση του συγγραφέως ότι στην Πίνδο κατέργεσε η δύναμις του Μουσοσόλι και η Ίταλία μετεβλήθη σε δορυφόρο της Γερμανίας. Έχει γίνει πολύ έκτεταμένη χωρίς προτογονούς άρχαικού ύλικού.

